

Orzecznictwo dla celów pozarentowych

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021, poz. 573, z późn. zm.); Rozporządzenie MGPIPS z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021, poz. 857, z późn. zm.)

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności jest wydawane przez powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności osobie, która ukończyła 16 lat i cechuje się trwałą lub okresową niezdolnością do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującego niezdolność do pracy. Wyróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Posiadanie takiego orzeczenia pozwala korzystać ze wszystkich uprawnień osób niepełnosprawnych, oprócz prawa do renty. Osoba, która nie ukończyła 16 lat może uzyskać **orzeczenie o niepełnosprawności**. Uprawnienia osoby posiadającej orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, to np. możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej i turnusach rehabilitacyjnych, możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia i podleganie przywilejom pracowniczym osób niepełnosprawnych, możliwość korzystania ze szkoleń (w tym specjalistycznych) i dofinansowania własnej działalności gospodarczej lub rolniczej, ulgi komunikacyjne, podatkowe, zwolnienie z opłat radiowo-telewizyjnych, możliwość korzystania z pomocy społecznej, prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, do karty parkingowej, itp. **UWAGA: Osoby posiadające ważne orzeczenie ZUS o niezdolności do pracy lub ważne orzeczenie organu rentowego (ZUS, MSWiA, MON), wydane przed dniem 1 stycznia 1998 r. o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów lub ważne orzeczenie KRUS o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane przed 1 stycznia 1998 r., nie muszą ubiegać się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności, aby korzystać z w/w uprawnień.** Osoby te muszą jednak liczyć się z tym, że czasem może im być do tego dodatkowo potrzebne zaświadczenie o rodzaju niepełnosprawności, jeśli posiadane orzeczenia tego nie zawierają, ewentualnie wydane przez powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności tzw. **orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień** (np. obecnie w przypadku karty parkingowej). Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (orzeczenie o inwalidztwie):

- o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji (o zaliczeniu do I grupy inwalidów) traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- o całkowitej niezdolności do pracy (o zaliczeniu do II grupy inwalidów) jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- o częściowej niezdolności do pracy (o zaliczeniu do III grupy inwalidów) jest traktowane na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Osoby o stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny traktowane są na równi z osobami zaliczonymi do znacznego stopnia niepełnosprawności; pozostałe osoby traktowane są na równi z osobami zaliczonymi do lekkiego stopnia niepełnosprawności. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub o niepełnosprawności powiatowy zespół ds. orzekania o niepełnosprawności wydaje na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Przy orzekaniu bierze się pod uwagę:

- zaświadczenie lekarskie zawierające opis stanu zdrowia wydane przez lekarza, pod którego opieką znajduje się osoba zainteresowana oraz inną dokumentację lekarską,
- ocenę stanu zdrowia wystawioną przez lekarza - przewodniczącego składu orzekającego,
- wiek, płeć, wykształcenie, zawód i kwalifikacje osoby zainteresowanej,
- możliwość przywrócenia zdolności do wykonywania dotychczasowego lub innego zatrudnienia,
- ograniczenia występujące w samodzielnej egzystencji i uczestnictwie w życiu społecznym, możliwość poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej w powyższym zakresie.

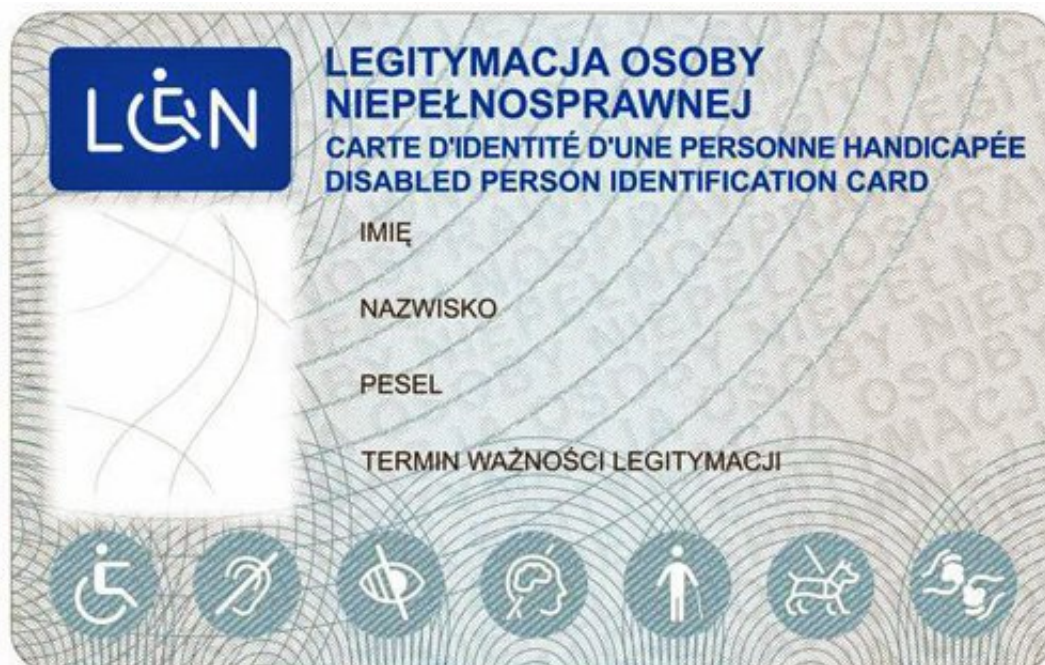
Stopień niepełnosprawności osoby zainteresowanej lub niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony lub na stałe (w przypadku dziecka nie dłużej niż do czasu osiągnięcia 16 lat).

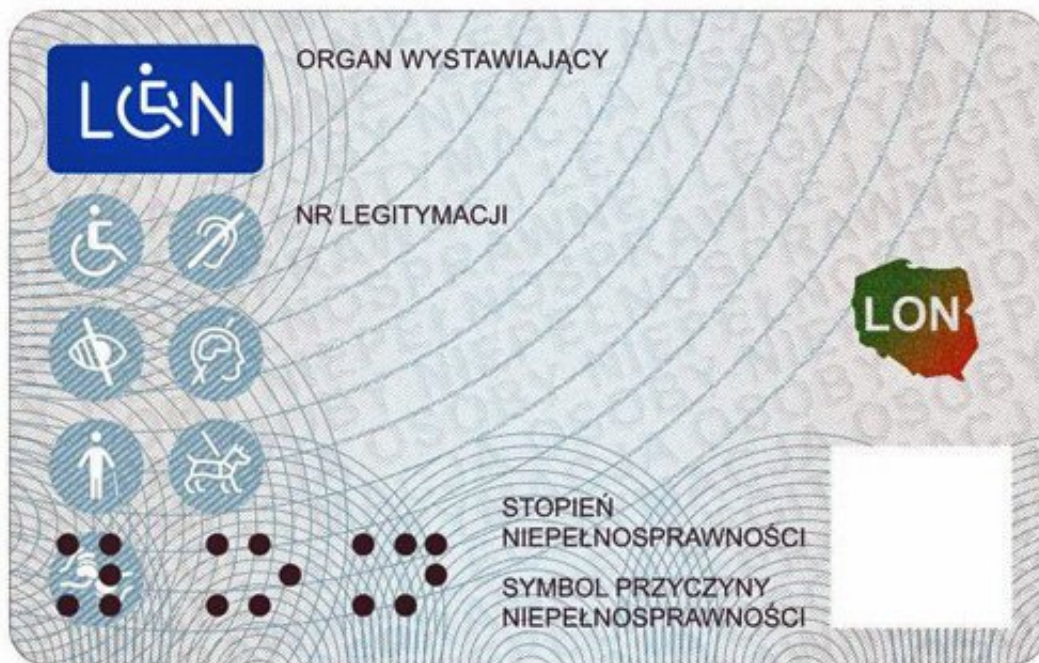
Orzeczenie powiatowego zespołu, poza ustaleniem stopnia niepełnosprawności (niepełnosprawności) i

okresu na jaki go (ją) orzeciono, powinno zawierać: **symbol przyczyny niepełnosprawności** oraz **wskazania**, dotyczące w szczególności:

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- szkolenia, w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym,
- zamieszkiwania w oddzielnym pokoju, o którym mowa w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

Od orzeczenia powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności przysługuje odwołanie do wojewódzkiego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia. Odwołanie składa się za pośrednictwem powiatowego zespołu, który przekazuje je wraz z aktami do wojewódzkiego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności. **Od orzeczenia wydanego przez wojewódzki zespół przysługuje, w ciągu 30 dni, odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych** za pośrednictwem organu, który wydał orzeczenie, tzn. wojewódzkiego zespołu. Postępowanie w sprawach odwołań jest wolne od kosztów i opłat sądowych. **Powiatowy zespół wystawia osobie posiadającej prawomocne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo prawomocne orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień, legitymację dokumentującą stopień niepełnosprawności.**

Na wniosek osoby zainteresowanej w legitymacji wpisuje się stopień niepełnosprawności oraz symbol przyczyny niepełnosprawności.

Analogiczną legitymację powiatowy zespół wystawia osobie poniżej 16 r. życia, posiadającej prawomocne orzeczenie o niepełnosprawności.